

KANDIDAT

XXXXXX

PRØVE

JUS2211 1 Forvaltningsrett, miljørett, velferdsrett og EØS-rett

Emnekode	JUS2211
Vurderingsform	Individuell skriftlig prøve
Starttid	24.05.2019 07:00
Sluttid	24.05.2019 11:00
Sensurfrist	12.06.2019 21:59
PDF opprettet	07.12.2021 17:31

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
---------	--------	-------------

☐

Informasjon

Informasjon eller ressurser

Seksjon 2

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
----------------	---------------	--------------------

1	Eksamensbesvarelse	Langsvar
---	--------------------	----------

Kari Wang var en suksessrik eiendomsutvikler, bosatt i Storevik kommune. Hun hadde i en årrekke drevet som selvstendig næringsdrivende, hvor hun kjøpte og solgte tomter som egnet seg for boligutbygging. Wang hadde gjort det bra, men hun var avhengig av stadig profitt for å kunne betjene sine høye levekostnader. Blant annet hadde hun nokså høy gjeldsgrad på huset sitt, et arkitekttegnet funkishus med sjøutsikt.

Nylig hadde Kari Wang fattet interesse for en næringseiendom som grenset ut mot sjøen ved Storevikstranden. På eiendommen sto det en gammel fabrikk som i sin tid produserte sement. Sementprodusenten hadde gått konkurs på midten av 1980-tallet og eiendommen, som i dag var eid av et utenlandsk selskap, hadde ligget ute til salgs i en årrekke. Området hadde betydelig potensial, og planen til Kari Wang var å få fabrikken revet og bygge 25 frittstående eneboliger til salg. Kari Wang kjøpte eiendommen, og kommunen stilte seg positiv til prosjektet. Kari fikk de nødvendige tillatelsene, og kort tid etter ble rive- og byggeprosjektet igangsatt.

Under gravearbeidet ble det avdekket langt mer forurensning i grunnen enn det forundersøkelsene hadde vist. Det viste seg at sementprodusenten hadde lagret kreftfremkallende miljøgifter i stort skala på 5-10 meters dybde.

Forurensningsmyndighetene tok raskt affære og traff vedtak med krav om at Kari Wang sørget for opprydding av eiendommen, jf. lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensning og om avfall § 7 fjerde ledd.

Kari Wang var fortvilet. En ting var at dette var svært dårlig markedsføring for byggeprosjektet. Verre var at hun måtte bekoste oppryddingen, noe som ville medføre at prosjektet ville ende i et massivt underskudd. Hun tok kontakt med saksbehandleren hos forurensningsmyndighetene – Line Moen – og stilte spørsmål ved hvorfor hun måtte bekoste oppryddingen all den tid hun ikke var ansvarlig for forurensningen. «Det er du som eier av eiendommen som bærer risikoen» svarte Moen surt. Kari ble satt ut av bryskheten til saksbehandleren. Da Kari av ren nysgjerrighet søkte på navnet hennes på internett fant hun ut at Line Moen var svært aktiv i sosiale medier. I en rekke innlegg ga hun uttrykk for sterk motstand mot kapitalisme. Kari Wang bet seg spesielt merke i ett innlegg hvor Moen hadde omtalt eiendomsutviklere som «griske folk av verste sort som stenger vanlige folk ute av boligmarkedet.»

Kari Wang påklaget vedtaket. I klagen hevdet hun prinsipalt at vedtaket var ugyldig ettersom forurensningsmyndighetene ikke hadde hjemmel til å pålegge henne krav om opprydding. Bestemmelsen i forurensningsloven § 7 er så vag med hensyn til hvem som er ansvarlig at den strider med det krav til klarhet som følger av legalitetsprinsippet. Subsidiært hevdet hun at vedtaket var ugyldig grunnet inhabilitet hos saksbehandler Line Moen. Det var på det rene at hennes digitale aktivisme mot kapitalisme generelt, og eiendomsutviklere spesielt, hadde farget denne avgjørelsen.

Departementet opprettholdt vedtaket og saken ble deretter brakt inn for domstolene.

Saken var en sterk påkjenning for Kari Wang, så vel økonomisk som psykisk. Mens saken verserte i domstolene ble hun mer og mer utmattet, og hun klarte ikke lenger drifte sitt eiendomsselskap. Hun ble sykmeldt og stadig mer deprimert. I løpet av de neste månedene kom hun seg nærmest ikke ut av sengen, og flere ganger måtte hun legges inn på en psykiatrisk klinikk. Kari mottok først sykepenger og deretter arbeidsavklaringspenger fra NAV. Etter flere utredninger hos lege og psykolog ble det klart at hun ikke lenger kunne sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid, og hun gikk over på uføretrygd. Kari Wang slet etter hvert med å få endene til å møtes, og

søkte om sosialstønad fra Storevik kommune. Søknaden ble innvilget med hjemmel i lov 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen § 18. Det var på det rene at vilkårene var oppfylt. Saksbehandler Lars Holm reagerte imidlertid på at Kari Wang bodde i en luksuriøs bolig. I vedtaket ble det derfor fastsatt følgende klausul:

«Som vilkår for stønaden, og med hjemmel i sosialtjenesteloven § 20, pålegges stønadmottaker å selge sin bolig for slik å redusere sine boutgifter.»

Kari Wang ble forbannet. Hun påklagde vedtaket og hevdet NAV ikke hadde hjemmel til å sette et slikt vilkår og at vilkåret derfor måtte regnes som ugyldig. Kari fikk ikke medhold i klagen, og hun gikk nok en gang til søksmål mot myndighetene. Kommunen hevdet på sin side at det var hjemmel til å sette et slikt vilkår. Subsidiært hevdet den at dersom vilkåret måtte regnes som ugyldig, bortfalt vedtaket.

Drøft og ta stilling til de spørsmål oppgaven reiser.

¹ Eksamensbesvarelse

Skriv ditt svar her...1. Er vedtaket om opprydning ugyldig?

Twisten står mellom Kari Wang og forurensningsmyndighetene. Wang krever vedtak om opprydding kjent ugyldig på bakgrunn av manglende hjemmelsgrunnlag og inhabilitet. Ugyldighetsgrunnene behandles separat i det følgende.

1. 1 Har forurensningsmyndighetene hjemmel til å pålegge opprydding?

Det rettslige grunnlaget er forurensningsloven (forurl.) § 7 fjerde ledd, jf. annet ledd. Etter bestemmelsen kan "forurensningsmyndighetene" pålegge "den ansvarlig" å "treffe tiltak" for å avbøte eller motvirke forurensingen.

Jeg legger til grunn at rett organ har truffet avgjørelsen, jf. forurl. § 81. Videre er det klart at det er tale om forurensing som omfattes av loven, jf. forurl. § 6. Det første spørsmålet som reiser seg er om Wang er "den ansvarlig" etter loven.

Wang hevder det er i strid med legalitetsprinsippet krav om klar lovhjemmel at hun pålegges opprydningen. Etter Grl. § 113 heter det at "[m]yndighetenes inngrep overfor den enkelte må ha grunnlag i lov". Det følger av fjorlaksformelen at "kravet til lovhjemmel må nyanseres blant annet ut fra hvilket område en befinner seg på, arten av inngrepet, hvordan det rammer og hvor tyngende det er overfor den som rammes", jf. Rt. 1995 s.530 på side 537.

Etter en alminnelig språklig forståelse er "den ansvarlig" den som er nærmest til å stå til ansvar for forurensingen. Sett i sammenheng med første ledd som sier at ingen kan "ha, gjøre eller sette i verk" forurensing, vil den ansvarlig omfatte alle som eier noe allerede er forurenset og den som setter i gang med ny forurensing.

I vår sak befinner vi oss på miljørettens område. I Rt. 2007 s. 1511 som gjaldt betaling av utgifter etter kulturminneloven uttalte Høyesterett at "man er utenfor de områder hvor legalitetsprinsippet stiller krav til særlig «klar» hjemmel", jf. avsnitt 35. Dommen gir uttrykk for at det på miljørettens område stilles lempeligere krav til klar hjemmel. Det samme kan utledes av bl.a. Rt. 2010 s. 306 (Hempel) og Rt. 2012 s. 944 (Grindalen). Bakgrunnen er at det kan være vanskelig å oppdage forurensing før det har gått lang tid og at forurensing kan ha usikre virkninger. Dette taler med vekt for en utvidende tolkning av begreper "den ansvarlig".

I Grindalen-dommen dreide saken seg om grunneier kunne holdes ansvarlig etter forurl. § 7 for forurensing på eiendommen som skyldtes en tidligere fester. Eieren var selv ikke skyld i forurensingen. Høyesterett uttalte da at "forurensningsmyndighetene kan velge å gå på grunneieren, selv om grunneieren ikke er den forurensningen skriver seg fra", jf. dommens avsnitt 82.

I vår sak har Wang kjøpt en gammel fabrikkeiendom som viser seg å være forurenset. Selv om Wang ikke selv er skyld i forurensingen følger det av Høyesterettspraksis at grunneieren kan holdes ansvarlig. Dette taler for at Wang er å anse som "den ansvarlig".

Dersom Wang kan pålegges opprydningen vil det ramme henne økonomisk. Det følger av tredelingen i Kløfta-dommen at økonomiske rettigheter ikke har et like sterkt vern som den personlige integritet. Som selvstendig næringsdrivende og eiendomsutvikler følger det en viss risiko som Wang burde være klar over. Arten av inngrepet taler derfor for at hun kan anses som "den ansvarlig".

På den andre siden vil prosjektet gå i underskudd og Wang er avhengig av profitt for å kunne

betjene huslånet sitt. Selv om det er snakk om økonomiske byrder, vil det ramme henne svært hardt. Videre vil det være dårlig markedsføring for byggeprosjektet, og hun som eiendomsutvikler kan miste tillit hos sine kunder. At det vil ramme Wang hardt og være tyngende for henne taler mot en utvidende tolkning.

Ved en helhetsvurdering vil ikke argumentene mot en utvidende tolkning av "den ansvarlige" veie tyngre en den prejudisielle uttalelsen fra Høyesterett. Wang kan derfor anses som "den ansvarlig" etter forurl. § 7 fjerde ledd.

Konklusjonen er at forurensningsmyndighetene har hjemmel til å pålegge Wang opprydningen.

Subsidiært: Forutsatt at myndighetene ikke hadde tilstrekkelig hjemmel for pålegget, er vedtaket ugyldig?

Det rettslige grunnlaget er den ulovfestede ugyldighetslæren. Etter læren må det foretas en vurdering av om feilen kan ha virket inn på vedtaket og deretter må vedtaket etter en interesseavveining tale for ugyldighet.

Dersom det ved vedtaket hefter en innholdsmangel er det en sterk presumpsjon om at vedtaket er ugyldig, se eksempelvis HR-2016-2017-A avsnitt 63. Det er ikke nødvendig å foreta en innvirkningsvurdering da det er klart at manglende kompetansegrunnlag har virket inn. Unntaksvis kan vedtaket likevel være gyldig dersom interessene for å opprettholde vedtaket veier klart tyngre enn å kjenne det ugyldig. Momenter vil være om ugyldighet det er til ugunst for parten, vedkommende har innrettet seg og det har gått lang tid.

I vår sak vil ikke gyldighet av vedtaket være til gunst for Wang, da hun ikke ønsker å pålegges opprydningen. Det er klart av unntaket ikke kommer til anvendelse og at innholdsmangelen fører til at vedtaket kjennes ugyldig.

Forutsatt at myndighetene ikke hadde tilstrekkelig hjemmel, blir den subsidiære konklusjonen at vedtaket er ugyldig.

1.2 Er vedtaket ugyldig på grunn av inhabilitet?

Etter forurl. § 81 første ledd gjelder forvaltningsloven (fvl.) med de særbestemmelser som følger av forurl. Det rettslige grunnlaget for inhabilitet er derfor fvl. § 6. Det er klart at Line Moen er "offentlig tjenestemann" som "treffe[r] avgjørelse[n]" og derfor omfattet av reglene, jf. fvl. § 6 første ledd. De automatiske inhabilitetsreglene i første ledd er ikke relevante for vår sak. Spørsmålet som reiser seg er det foreligger "særegne forhold" som er "egent til å svekke tilliten".

Etter en alminnelig språklig forståelse vil "særegne forhold" være det som skiller seg fra det vanlige. Vilkalet siler ut alminnelige situasjoner slik at ikke enhver tjenestemann kan anses for inhabil. Videre må situasjonen være "egnet til å svekke tilliten" som innebærer at situasjonen ikke må være kritikkverdig, men utenfra kan fremstå som det.

I vår sak har Moen uttalt seg på sosiale medier. I dagens samfunn er det vanlig å yre meninger på sosiale medier som taler for at det ikke er snakk om "særegne forhold". Det fremkommer likevel at hun har vært svært aktiv og publisert en rekke innlegg hvor hun uttrykker sterk motstand mot kapitalisme. Dette taler for at det er snakk om forhold som skiller seg fra det alminnelige. Jeg legger derfor til grunn at det er tale om "særegne forhold" og det sentrale vil være om dette er egnet til å svekke tilliten til henne som tjenestemann.

Moen publiserte ett innlegg hvor hun omtaler eiendomsutviklere for "griske folk av verste sort" og generelt i flere innlegg uttrykker misnøye mot Wang sitt yrke. Da det er tale om flere innlegg og et sterkt engasjement, taler dette for at forholdene er egent til å svekke tillit.

Videre fremkommer det av fvl. § 6 andre ledd første punktum at det skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel eller ulempe for tjenestemannen. I vår sak vil en stor økonomisk byrde for Wang medføre at henne økonomi svekkes, ved at prosjektet går i massivt underskudd. Da Moen mener eiendomsutviklere stenger vanlige folk ute av markedet kan det sies å være en fordel å svekke Wang. Koblingen vil likevel bære preg av spekulasjon og dermed ikke ha nevneverdig vekt.

Innleggene og protestene retter seg mot yrket til Wang og har liten sammenheng med det faktum at Wang kjøpte en eiendom som var forurenset. Hensynet bak habilitetsreglene er å forhindre at personlig interesser overstyrer de interesser organet skal fremme. I denne saken har Moen ved å pålegge opprydning gjort jobben sin og forhindre forurensing. Det at Wang er eiendomsutvikler kan anses mer for en tilfeldighet, for pålegget kunne være rettet mot en hvilket som helt kjøper av tomt. Momentet taler mot at forholdet er egnet til å svekker tillit.

Wang søkte selv opp Moen og fant hennes private Facebook-side. Moen sin ytringer fremstår som private, fremfor ytringer som er relatert til jobben hun gjør. Dersom enhver privat ytring ville ført til inhabilitet for tjenestemenn ville habilitetsreglene lagt bånd på ytringsfriheten. Ytringsfrihet er en grunnleggende forutsetning for demokratiet og momentet vil derfor tale mot inhabilitet.

Etter dette er jeg kommet til at det ikke foreligger "særegne forhold" som er egnet til å svekke tilliten" til Moen.

Moen er ikke inhabil til å behandle saken og det hefter ikke en feil ved vedtaket.

Konklusjonen er derfor at vedtaket er gyldig.

Subsidiært: Forutsatt at Moen er inhabil, er vedtaket ugyldig?

Det rettslige grunnlaget er fvl. § 41 og den ulovfestede ugyldighetlæren. Det er tale om en saksbehandlingsfeil etter forvaltningsloven og avgjørelsen er et enkeltvedtak, jf. fvl. § 2 første ledd bokstav a og b. Etter gyldighetsnormen i fvl. § 41 vil vedtaket likevel være gyldig dersom "det er grunn til å regne med at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold". Spørsmålet som reiser seg er om feilen "ikke kan ha virket bestemmende" på innholdet.

Etter en alminnelig språklig forståelse er det er det tilstrekkelig at feilen kan ha fått betydning. I rettspraksis er kravet formulert som "en reell mulighet for at feilen har fått betydning for vedtakets innhold", jf. HR-2017-2247-A (Reinøy) avsnitt 97.

Det er lagt til grunn i rettspraksis at dersom feilen er inhabilitet hos tjenestemannen skal det ikke mye til før feilen kan ha påvirket, se eksempelvis Rt. 1998 s. 1398 (Torghatten). I vår sak er det snakk om utøvelse av en skjønnsmessig kompetanse, jf. "kan" i forurl. § 7 fjerde ledd. Da Moen er inhabil kan man regne med at hennes private interesser har hatt betydning for vedtaket.

Feilen kan ha virket bestemmende på vedtaket innhold. Fvl. § 41 kommer ikke til anvendelse.

Det følger av forarbeidene til fvl. § 41 at bestemmelsen ikke kan tolkes antitetisk slik at

vedtaket kjennes ugyldig om regelen ikke får anvendelse. Det rettslige grunnlaget for å konstatere ugyldighet er derfor den ulovfestede ugyldighetsgrunn. Etter læren må feilen må ha virket inn på vedtaket, og gyselighet må fremstå som løsningen etter en interesseavveining.

Det er uenighet i teorien om hvorvidt det er to ulike innvirkningsvurderinger etter fvl. § 41 og den ulovfestede læren. Dommene Rt. 2009 s. 661 (Ambassade) og HR-2027-2247-A (Reinøy) gir anvisning på et vurderingstema etter fvl. § 41 som svarer til vurdering etter den ulovfestede læren. Jeg legger derfor til grunn at innvirkningsvurderingen er den samme, da det blir svært teoretisk å foreta to drøftelser. Feilen kan sies å ha virket inn, jf. drøftelsen over. Det sentrale blir derfor om vedtaket etter en interesseavveining likevel ikke bær kjennes ugyldig.

Som nevnt over vil ikke gyldighet være til gunst for Wang. Hun har heller ikke begynt opprydningen og det har ikke gått særlig lang tid. Vedtaket er derfor ugyldig.

Det hefter verken en innholdsmangel eller inhabilitet ved vedtaket.

Konklusjonen på det første spørsmålet er at vedtaket om opprydning er gyldig.

2. Er vilkåret om at Wang må selge boligen sin ugyldig?

Twisten står mellom Wang på den ene siden og NAV på den andre. Wang krever at vilkåret om å selge boligen sin for å få sosialstønad blir kjent ugyldig med grunnlag i manglende hjemmel. NAV motstrider dette. Subsidiært om vedtaket kjennes ugyldig hevder NAV at hele vedtaket faller bort.

2.1 Har kommunen tilstrekkelig hjemmel til å sette vilkåret om at Wang skal selge boligen sin?

Det rettslige grunnlaget for å sette vilkår for sosialstønad er sotjl. § 20. Det følger av bestemmelsen at NAV har en diskresjonær kompetanse til å stille vilkår for tildeling av økonomisk stønad, jf. første ledd. Gyldighetene av vilkårene beror derfor på en tolkning av hjemmelsgrunnlaget. Videre følger det retningslinjer for utøvelsen i andre ledd: vilkårene må ha "nær sammenheng med vedtaket" og ikke være "uforholdsmessig byrdefulle".

Det er klart at vilkår om å selge sitt eksklusive funkishus for å minske levekostnadene har en nær sammenheng med vedtaket om sosialstønad for tjene til livets opphold, jf. § 18. Wang har søkt om hjelp til å dekke økonomiske utgifter, hvor det fremkommer av faktum at huslånet var en sterk faktor. Det springende punkt er derfor om vedtaket er "uforholdsmessig [byrdefullt]".

Etter en alminnelig språklig forståelse vil "byrdefulle" vilkår vær dem som medfører en ulempe av en viss styrke for mottakeren av vilkåret. At det må være "uforholdsmessig" byrdefullt innebærer at hensyn mot at vilkår skal settes må veie tyngre enn de hensyn som taler for vilkårene. Bestemmelsen gir anvisning på en helhetlig proporsjonalitetsvurdering.

Det følger av § 20 andre ledd andre punktum at vilkårene ikke kan begrense handle- eller

valgfrihet på en urimelig måte. I vår sak vil vilkåret føre til at Wang blir avskåret fra å velge hvor hun ønsker å bo. At Wang må selge et hus hun har jobbet hardt for å skaffe seg og brukt betydelige midler på å stelle i stand virker urimelig for henne. Wang har hatt høye inntekter og dermed også skattet mye. Det kan tale for at det er rimelig at hun opprettholder sin tilvente levestandard. Etter sotjl. § 42 skal det legges vekt på hva mottakeren mener". Det er klart at Wang ikke ønsker å selge huset sitt. Momentene trekker i retning av at vilkåret er uforholdsmessig byrdefullt.

Wang er psykisk syk og har en sterkt desperasjon. Vilkaaret om å selge huset, som av faktum fremstår som noe av det kjæreste hun eier, kan derfor gjør henne mer nedstemt. Dette taler i retning av at vilkåret er uforholdsmessig tyngende for henne.

Det fremkommer ikke av faktum at Wang har en spesiell tilknytning til boligen, f.eks. ved at den har vært i familien i mange år. Å ha ulike boliger gjennom livet er noe man uansett må regne med. Momentet taler i retning av at vilkåret ikke er urimelig byrdefullt.

På velferdsrettens område spiller det minste inngreps prinsipp en sentral rolle. Å påtvinge noen å selge huset sitt vil være byrdefullt for den enkelte, og dersom andre tiltak kan være like effektive bør de søkes gjennomført først. Det fremkommer ikke av faktum at Wang hadde andre betydelige verdier, for eksempel en hytte eller en båt. Momentet vil derfor ikke ha betydelig vekt i retning av at vilkåret er uforholdsmessig.

Bakgrunnen for sosialstønad er at Wang ikke lenger er arbeidsfør og ikke får endene til å møtes. Hun bor i en luksusvilla med høy gjeldsgrad, som kan begrunne store utgifter hver måned. Når hun ikke lenger har arbeidsevne til å betjene lånet, kan hensynet til likhet tilsi at hun må senke utgiftene sine slik at hun ikke spiser en for stor del av den felles kaka. Saken hadde mulig stått seg annerledes dersom det var tale om et hus som ikke var heftet med lån, men som kun hadde høye bruksutgifter. Når Wang har lånt penger til å bygge huset, vil det ikke være rimelig at NAV skal betale for gjeldsutgiftene. Dette trekker i retning av at vilkåret om salg ikke er uforholdsmessig.

Det fremkommer av sotjl. § 1 siste ledd at loven skal fremme likestilling. Dersom alle som ønsket et flott hus skulle få penger fra NAV for å kunne betjene husgjeld ville ikke systemet kunne stått seg. Både fordelingseffektive og kostnadseffektive hensyn tale for at staten ikke skal måtte betale for hennes høye levestandard. At hun må finne en rimeligere bolig er derfor ikke et uforholdsmessig byrdefullt vilkår.

Loven har også til formål å bedre levekårene for den enkelte, jf. sotjl. § 1. Kari sliter med å få endene til å møte, særlig begrunnet i den store gjelden på huset. Det er klart at økonomiske vansker og økonomisk stress er svært byrdefullt for den enkelte. Dersom å selge huset og kjøpe noe som gjør det lettere for endene til å møtes, vil være til gunst for Wang. Dette vil også bidra til at Wang kan "leve og bo selvstendig", som er lovens formål, jf. sotjl. § 1. Dette taler for at vilkåret ikke er uforholdsmessig tyngende.

Slik jeg forstår faktum er situasjonen til Wang vedvarende da hun blant annet er innvilget uføretrygd og har vært inn og ut av psykiatrien. Dersom det var tale om en midlertidig situasjon og det var indikasjoner på at Wang skulle komme seg tilbake til jobben som suksessfull eiendomsutvikler ville situasjonen stilt seg annerledes. At hun trolig ikke gjenopptar tidligere livssituasjon taler for vilkåret ikke er uforholdsmessig byrdefullt.

Videre er det kommunen som etter loven skal yte tjenesten, jf. sotjl. § 3. At kommunene har valgt å utnytte vilkårskompetansen for sosialstønad kan tale for at kommunen ikke har kapasitet til å gi stønaden dersom Wang medfører store utgifter for dem. Dette taler for at

vilkåret ikke er uforholdsmessig byrdefullt. Da momentet bærer preg av spekulasjon, vil det ikke ha nevneverdig vekt.

Ved helhetsvurdering vil jeg vektlegge at Wang ikke kan forvente å opprettholde sin høye levestandard da huset var betydelig belånt og det ikke er å forvente at hun gjenopptar tidligere livssituasjon. Det vil kunne komme henne til gode og være i tråd med lovens formål å pålegge henne å selge huset. Jeg er derfor kommet til at vilkåret ikke er uforholdsmessig byrdefullt.

Konklusjonen er at kommunen har hjemmel til å fastsette vilkåret om at Wang må selge boligen sin.

2.2 Subsidiært: forutsatt at vilkåret er ugyldig, er spørsmålet om hele vedtaket om sosialstønad bortfaller?

Rettsfølgene for ugyldige vilkår fremkommer ikke av sosialtjenesteloven. Det rettslige grunnlaget er derfor ulovfestede regler om ugyldighet. Utgangspunktet i norsk rett er at ugyldigheten rekker så langt som ugyldighetsgrunnen tilsier. Det er lagt til grunn i juridisk teori og praksis at utgangspunktet for ugyldige vilkår er at kun vilkåret bortfaller og at vedtaket står seg, se eksempelvis Rt. 1931 s.1127. Unntak kan likevel tenkes dersom vilkårene er en forutsetning for vedtaket. For eksempel kan det tenkes at et vilkår som avbøter for skadene av forurensing vil være en forutsetning for tiltale om å forurense gis.

I vår sak vil det derfor kun være vilkåret som faller bort. Det springende punkt er derfor om unntaket kommer til anvendelse.

Det er på det rene at Wang oppfylder vilkårene til sosialstønad etter sotjl. § 18. Bestemmelsen sier at den som oppfylder vilkårene "har krav på" ytelsen. Det er altså ikke tale om en diskresjonær kompetanse til å innvilge ytelsen. Lovens system tilsier derfor at det kun er ugyldige vilkår som faller bort, og at vedtaket består.

Kommunens subsidiære anførsel fører ikke frem og den subsidiære konklusjonen er kun vilkåret faller bort.